

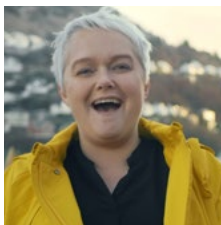
Slik feirer
vi Bergen

10

12

Sjøfront
i endring

Hele
byen
synger

15

16

Henrik fant
drømme-
jobben

BERGEN
KOMMUNE

BERGENSEREN

INNBYGGERMAGASIN FRA BERGEN KOMMUNE

NUMMER 1 MARS 2020

GÅR BERGEN PÅ LANGS

Side 4

NETTSIDENE VÅRE

De fleste notisene på denne siden er hentet fra www.bergen.kommune.no. Her finner du daglig siste nytt fra kommunen og aktuell informasjon om kommunens tjenester. Du kan også abonnere på nyhetene ved å gå inn på w.bergen.kommune.no/hvaskjer

BERGENSEREN

Bergenseren er et informasjonsmagasin utgitt av Bergen kommune. Magasinet skal informere om hva kommunen holder på med, hvilke kommunale tilbud byens innbyggere kan benytte seg av, og hvilke rettigheter og plikter innbyggerne har.

EVA HILLE
ANSVARLIG REDAKTØR
KOMMUNIKASJONSREKTØR
eva.hille@bergen.kommune.no

NINA BLÅGESTAD
REDAKTØR
nina.blagestad@bergen.kommune.no

ANN-KRISTIN LOODTZ
ann-kristin.loodtz@bergen.kommune.no

KRISTIN BERGITTE HAUGE
kristin.hauge4@bergen.kommune.no

ANDREW M.S. BULLER
andrew.buller@bergen.kommune.no

ASHKAN ROUZROKH
ashkan.rouzrokh@bergen.kommune.no

VIBEKE LINN BLICH
vibekelinn.blich@bergen.kommune.no

NINA JOHNSEN
nina.johnsen@bergen.kommune.no

SEKSJON INFORMASJON
Redaksjonen avsluttet 28. februar.

redaksjonen@bergen.kommune.no
innbyggjerservice@bergen.kommune.no
Tlf. 55 56 55 56

FORSIDEFOTO
Apeltun barnehage på tur på Smøråsfjellet.
Foto: Vibeke Blich

LAY-OUT Alf Gundersen AS
TRYKK Schibsted Trykk Bergen AS
OPPLAG 128 000
DISTRIBUSJON Posten

Distribuert til alle husstander i Bergen kommune.

FOTO: ANNA PACHOLCZYK

Nye parke- ringsregler for elbil, bolig- sonekunder og besøkende i sentrum fra 1. april

De viktigste endringene blir som følger:

- I dag kan beboere i boligsonen ha inntil to parkeringstillatelser per boenhet. Fra 1. april reduseres dette til at hver boenhet maks kan ha parkeringstillatelse for én bil i sonen. Dette gjelder uavhengig av om du har el- eller fossilbil, eller om du har parkering på gategrunn eller i beboeranlegg (parkeringshus) i boligsonen. Hvis du har el- eller hydrogenbil er det gratis med parkeringstillatelse, men du må registrere bilen hos Bymiljøetaten.

- Det innføres betaling for besøkende el- og hydrogenbiler i boligsone 8–29, 10 kroner per time. Du kan betale med appen Parkering i Bergen/P i Bergen (takstgruppe 6019) eller på boligsoneautomater i sonene.

- Ordningen med midlertidig besøks- parkering i sone 2-7 i sentrum opp- hører. Det betyr at det ikke lenger vil være mulig å kjøpe besøksparkering fra automat på Nøstetorget eller fra kundesenteret hos Bymiljøetaten. Besøkende i sentrum kan parkere i parkeringshus eller stå på plasser med avgiftsparkering. Avgiftsplassene har blått skilt merket med hvit P.

- De nye reglene er i tråd med den politiske plattformen til Bergen kom- mune, og Grønn strategis målsetting om å redusere antall biler per hus- holdning. Se mer informasjon på [w.bergen.kommune.no/ boligsoneparkering](http://w.bergen.kommune.no/boligsoneparkering)

Nå kan du også låne gratis sports- og friluftsutstyr på BUA Åstveit!

FOTO: VIBEKE BLICH

På BUA kan du låne aktivitetsutstyr som ski, sykkel, SUP og tur- og friluftlivsutstyr - helt gratis. I slutten av januar åpnet BUA Åstveit, som holder åpent tirsdager og torsdager fra 17.00 til 19.00. Du finner også BUA på Melkeplassen, åpent mandager og onsdager fra 17.00 til 19.00. Du kan reservere utstyr på w.bua.io

HJELPER DEG:
Marianne Nilssen jobber på utlånssentralen i Åstveithallen og er behjelpelig med å finne det rette utstyret.

Vis bålvelt

Dersom du skal fyre opp bål må du vise aktsomhet. Sørg for god avstand til bygninger, vege- tasjon og annet brennbart materiale, og hold bålet under oppsyn.

FOTO: BERGEN BRANNVESEN

Barn må holde god avstand til bålet og ikke være kledd i lettantennelig tøy. Slokk alltid bålet forsvarlig med rikelige mengder vann. Finnes det ikke vann på stedet, må dette tas med. All bålbrekking skjer på eget ansvar.

Det finnes tilrettelagte grill- og bål- plasser på byfjellene i Bergen, som kan benyttes hele året. Disse finner du på Fløysletten og Skomakerdiket, Munke- botn og ved Bjørnevatten på Smørås- fjellet.

Fra 15. april til 15. september er faren for å forårsake gress- og skogbranner normalt større enn ellers i året. Derfor er det i denne perioden ikke lov å gjøre opp bål ute i naturen. Du kan fremdeles grille eller brenne hageavfall i din egen hage eller grille på egnede steder i for eksem- pel parkområder eller i strandkanten. Det er tillatt å gjøre opp ild der det åpenbart ikke kan medføre brann.

w.bergen.kommune.no/brannvesen

Besøk Ung Arena på Nesttun

Ung Arena er et tilbud til barn og unge mellom 12 og 23 år i Bergen. Her kan du komme inn og få noen å snakke med dersom du har det vanskelig eller går og lurer på noe.

Ingen problemer er for store, og ingen

er for små. Ung Arena er et lavterskel- tilbud, som betyr at du ikke trenger noen henvisning eller timebestilling.

Ung Arena holder til på Nesttun, Wollert Konows plass 2.

w.bergen.kommune.no/ungarena

FOTO: ASLE BENTZEN

ANSATTE: Dette er gjengen som jobber på Ung Arena. Fra venstre: psykolog Heidi, erfarings- konsulentene Vidar og Ine, og sosionomene Maren og Sebastian.

Tid for å søke tilskudd

FOTO: EIVIND SENNESET

FRIST 20.MARS: Byens buekorps er blant de som kan søke kommunens aktivitetstilskudd til kultur- og fritidsorganisasjoner for barn og unge.

Sjekk fristene for vårens tilskuddsordninger:

15. mars

- Tilskudd til organisasjoner og lag som driver frivillig virksomhet innenfor eldreformål.
- Tilskudd til organisasjoner og lag som driver frivillig virksomhet innenfor helse- og omsorgssektoren.

20. mars

- Administrasjonstilskudd til kultur- og fritidsorganisasjoner for barn og unge.
- Aktivitetstilskudd til kultur- og fritidsorganisasjoner for barn og unge (herunder buekorps).
- Tilskudd til barnekor, -korps og orkester.
- Tilskudd til drift av voksenkor, -korps og -orkester.

- Åpne prosjektmidler - Voksenkor, -korps og -orkester.
- Tilskudd til kultur- og fritidsaktivi- teter for mennesker med utviklings- hemming.

- Tilskudd til tiltak i sentrumsområder.

1. april

- Tilskudd til vedlikehold av ikke- kommunale kulturbygg.
- Tilskudd til vedlikehold av ikke- kommunale museumsbygg.
- Tilskot til sikring og istandsetjing av freda eller verna fartøy.
- Tilskudd til museer, historie og kystkultur – profesjonelle og amatører.

- Tilskudd til museumsutviklings- prosjekter.
- Tilskudd til Folkeverksted/ Makerspaces.

17. april

- Tilskudd til tilrettelegging for friluftsliv og fisketiltak.
- Tilskudd til viltformål og biologisk mangfold.

Løpende frist

Tilskudd til lokale kulturaktiviteter, jubileumsarrangementer og område- satsing er blant tilskuddene som har løpende frist. Se kommunens tilskuddsportal for fullstendig oversikt: w.tilskudd.bergen.kommune.no

Forebygg smitte av koronavirus

God hygiene kan forebygge at du blir smittet av alle typer virussykdommer, også koronaviruset.

Hvis du har fått luftveisinfeksjon og har vært i områder med mange smittede eller i kontakt med noen som har påvist smitte av koronavirus, må du ta kontakt med fastlege eller Bergen legevakt på telefon 116 117. Det er viktig at du ringer først for å unngå at du møter opp på venterommet og smitter andre.

Dersom du ikke er syk, men har spørs- mål, må du kontakte kommunens infor- masjonstelefon for koronavirus på telefon 55 56 77 00.

De fleste som blir smittet av korona- virus, vil trolig få luftveissymptomer som vil gå over av seg selv. Tegn på luft-

veisinfeksjon kan være feber, hoste, sår hals, brystsmertor pustevansker. Alvorlig sykdom og dødsfall er oftest sett hos eldre og personer med underlig- gende sykdommer.

Hvordan kan jeg holde meg frisk?

■ Begrens nær kontakt med syke personer. Du bør bruke munnbind dersom du må ha direkte kontakt med andre som er syke.

■ Vask hendene grundig og ofte, spesielt når du har vært ute på steder med mange mennesker og for du

spiser. Vask med vann og såpe eller hånddesinfeksjon med sprit vil være tilstrekkelig.

■ Unngå å ta deg til munnen, nesen og øynene med uvaskede hender når du er ute blant folk.

Se mer på kommunen og Folkehelseinstituttets nettsider:

w.bergen.kommune.no
w.fhi.no

FOTO: HANS JØRGEN BRUN

MARTE MJØS PERSEN
ORDFØRER
BERGEN KOMMUNE

Gratulerer med 950-årsjubileet

Kjære bergensere,

Når vi i år skal ferie Bergens 950 år lange eksistens, så skal vi bruke vår historie til å minnes og reflektere over det som har gjort Bergen til det den er i dag. Samtidig skal vi se frem- over og prøve å forestille oss hvordan fremtiden vil bli.

Ifølge FN vil nærmere 70 prosent av verdens befolkning bo i urbane områder eller byer innen 2050, en økning på 15 prosent sett opp mot dagens nivå. I FNs prognoser ligger det både utfordringer og muligheter for en by som Bergen.

Det å se nye muligheter er en sentral del av vår bergenske identitet. Vår evne til å tenke nytt, gå foran og ikke minst skape den morgendagen vi selv ønsker oss, har formet byen de siste 950 årene. Det skal vi også gjøre i tiden fremover. Hvis vi jobber sam- men, tar tøffe valg sammen, kan vi i fellesskap sikre en bærekraftig utvik- ling som ganger alle bergensere.

I denne utgaven av Bergenseren kan du blant annet lese om noen av de mange initiativene som er startet for å ta Bergen inn i en bærekraftig fremtid. Temaene som er valgt for jubileet: dyrk, spis, gå mann, hav- byen, syng ut og nabolaget, forteller på hver sin måte litt om vår historie, hvor vi er i dag og hvordan vi kan ha det i fremtiden.

Jeg håper at du også blir med i fellesskapet. Når vi alle trekker i samme retning, går vi en fantastisk feiring og lys fremtid i møte.

Gratulerer med 950-årsjubileet!

Marte Mjøs Persen

Legg Bergen for dine føtter

En **ny jubileumssti** på langs av Bergen åpner før sommeren. Vi har plukket ut fem smakebiter fra ruten. Kanskje finner du en ny turfavoritt?

TEKST OG FOTO: VIBEKE BLICH, NINA BLÅGESTAD OG ASHKAN ROUZROKH

Jubileumsstien er cirka 50 kilometer lang og går fra Krokeide i sør til Tellevik kai i nord. Stien er delt opp i åtte ulike etapper, og har noe for enhver smak og vanskelighetsgrad. Bymiljøetaten legger ned et stort arbeid med å tilrettelegge stien, med skilting, vegetasjonsrydding, kloppelegging og merking. Den blir åpnet offisielt før sommeren og digitale kart over stien vil komme så snart de er klare.

– **Fin måte å presentere byen på** Bergen på langs er en idé som har lagt latent i Bymiljøetaten en stund.

– Jubileet er en fin anledning til å realisere stien, og en god måte å feire den fine byen vår på, sier Tone K. Bjørø, naturforvalter i Bymiljøetaten. Hun er den som kjenner stien best, etter mange timer med planlegging og prøvegang.

– Det er et lett prosjekt å bli engasjert i. Kjekt å få lov til å jobbe med turplanlegging, ikke minst når en vet at det er et prosjekt som vil fremme folks opplevelse av friluftsliv og natur. Jeg tror mange vil få stor glede av den ferdige stien, sier Bjørø.

Lav terskel

Bymiljøetatens mål er å tilrettelegge en tursti som gjør det enkelt å ferdes i terrenget. Turstien får karakteristiske merkestikker med egen jubileumslogo og id som skal hjelpe deg å vite at du ferdes langs Jubileumsstien. I all hovedsak går den langs eksisterende turstier, som nå knyttes sammen til en sammenhengende tursti ved bruk av kollektivtransport til etappene.

– Vårt håp er at folk vil føle det tryggere å prøve nye områder når stien er så godt merket. Siden vi har lagt opp til bruk av kollektivtrafikk, er man også friere til å gå fra A til B, og ikke den klassiske rundturen, sier hun.

GODT MERKET: A2g har fått jobben med å sette opp skilt og merke Jubileumsstien. Merkingen skjer helt frem til stien blir offisielt åpnet før sommeren. Frem til da vil skiltene være tildekket.

Fem turtips langs Jubileumsstien

1. SMØRÅSFJELLET

Perfekt for småtroll på smøretur

Tretten av førskolebarna fra Apeltun barnehage trasker i raskt tempo oppover Militærstien på Smøråsfjellet. Hver mandag går barnehagen tur i nærområdet, og litt gråvær er ingen hindring.

De refleksvestkledde smårollingene er vant til å være mye ute, og lar seg ikke stoppe av vått vær. Det samme gjelder for de ansatte, Ida Sporstøl Mork, Birgitte Børhaug og Marte Tidemann Hagen.

– Ungene får boltre seg mer på tur og det er veldig godt med den friske luften, sier de.

Barnehagen trives i området på Smøråsfjellet, der det er flere fine rasteplasser og mange spennende trefigurer til glede for store og små turgåere.

En fint turtips for de minste er å starte fra turparkering på Nøttveit og følge turvei til Bjørnevatnet. Området er godt tilrettelagt av Smøråsfjellets venner med blant annet bål plass, bord og benker. Fra Bjørnevatnet kan du ta en rundtur på 3,3 kilometer. Her følger du rester av den gamle Militærvegen. Militærvegen har varierende underlag fra grovt steindekke til gruset sti. Langs Militærvegen møter du Jubileumsstien fra sør. Her kan du også ta en avstikker til utsiktspunktet Syningom, hvor du får storslått utsikt mot Fanajorden og Lysefjorden. Fra stikrysset følger du Militærvegen/Jubileumsstien videre til stikryss mot Valle. Rasteplassen Trollbu er en av de første du møter. Ved stikryss i retning Valle forlater Jubileumsstien Militærvegen, og følger terrenget til Valle. Ønsker du derimot å gå rundturen tilbake til Bjørnevatnet og Nøttveit fort-

PAUSE: Gapahuken Trollbu er en perfekt rasteplass for barnehager eller andre turgåere. Her spiser barnehagen nisten som smaker ekstra godt ute i det fri. Apeltun barnehage benytter seg ofte av Smøråsfjellet som turområde. Delstrekning 2 av jubileumsstien går gjennom Smøråsfjellet, et område med mange turmuligheter.

setter du på Militærvegen. Til Smøråsfjellet er det god kollektivdekning både til Smørås og på Valle.

Ruten: Nøttveit til Valle. Ønsker du å gå hele delstrekning 2, går den fra Fana kulturpark til Valle.

Avstand og tidsbruk:

3 kilometer og cirka 1 time. Hele delstrekning 2 er 5,7 km og tar cirka 2 - 3 timer i behagelig tempo.

Gradering: **Gronn.** Denne etappen av Jubileumsstien går på vei, turvei og sti med moderat stigning.

2. MYRDALSVATNET

Trolsk stemning på universell tursti

Seniorene fra Skjoldtunet sykehjem og Fana aktivitetssenter tester ut turløypen rundt Myrdalsvatnet, og er enige om at det gjør godt å få strekke litt på beina.

Beboer på Skjoldtunet, Kjell Frønsdahl og Oddbjørg Addington, aktivitets- og frivillighetskoordinator, går først i følget av seniorer på den grusbelagte stien som gjør fremkomsten enkel enten man kommer gående eller på hjul.

– Jeg synes det er ålreit å gå tur, jeg er jo et turmenneske, sier Frønsdahl.

Han legger til at han har gått flere turer rundt Myrdalsvatnet, både i raskt og rolig tempo.

Seniorgruppen tar seg en liten pust i bakken for å passe på at alle henger med. Når de bakerste er kommet frem, er det på an igjen.

– Hvilken fot skal vi begynne med? spør en mann i følget.

– Nei, det blir vel godfoten det, svarer Kjell muntert.

Området rundt Myrdalsvatnet byr på mange mulige og flotte naturopplevelser, blant annet et rikt dyreliv. Som en universelt tilgjengelig del av Jubileumsstien kan du starte turen fra parkeringsplassen. Videre kan du følge turveien langs Myrdalsvatnet. Underveis møter du Myrdalselva og Ljoselva. Strekingen til Ljoselva er flat og godt skiltet. Ved Ljoselva finner du rasteplass med gapahuk og bål plass. Følger du turveien videre herfra, går du en runde med noe stigning og kommer etter hvert ned igjen til Myrdalsvatnet. Hele turen har flere fine rasteplasser både langs turveien og langs vannet.

Vil du heller følge Jubileumsstien videre mot nord, tar du til høyre og følger skilting til du igjen tar til høyre inn på traktorvei.

Ruten: Rundtur på delstrekning 4, fra turparkering ved Myrdalsvatnet – tilbake til parkeringsplassen.

Avstand og tidsbruk: 5 km og tar cirka 1,5 timer.

Gradering: **Gronn.** Jubileumsstien går på vei, turvei og sti med moderat stigning.

BEINSTREKK: Jan Ove Olsen, Viktor Svane og Kjell Frønsdahl på tur rundt Myrdalsvatnet. - Denne turen er helt topp. Jeg er veldig fornøyd med at dette er blitt en del av Jubileumsstien. Jeg tror nemlig at jo flere som vet om stiene, jo flere vil begynne å bruke dem, sier Kjell Frønsdahl.

3. FUREDALEN

Villmark og dyreliv

Furedalen har et vakkert og villmarkspreget landskap. Er du riktig heldig kan du få øye på havørn eller hauk langs denne turen.

Turen starter fra parkeringsplassen ved Myrdalsvatnet og følger turvei langs vannet. Nordøst for Myrdalsvatnet møter du Ljoselva. Jubileumsstien følger turveien videre inn på en traktorvei, hvor selve stien starter i terrenget. Etter å ha forsert noen høydemeter, vil du raskt komme inn i selve Furedalen. Ser du deg tilbake her, vil du få flott utsikt mot Bjøllebotn og Birkelandsfjellet som også er en del av Jubileumsstien. Her følger du merket stitrasé med Jubileumsstiens egne merkestikker langs elvefaret til det kommer en slakk bakke til et myrområde en skal passere for en igjen starter oppstigning til neste høydedrag like under høyspentmastene.

Furedalen har et vakkert og villmarkspreget landskap til tross for høyspentmasten som stitraseen følger mer eller mindre gjennomgående mot Søylen fra dette punktet. Fra høydedraget følger Jubileumsstien fjellryggen slakt nedover og en får utsikt mot Brattland. Her går

du gjennom en furuskog ned mot Furedalsvatnet. Ved Furedalsvatnet er det flott å ta seg en pause. På vei ned fra Furedalsvatnet følger du en fin turvei ned mot Søylen og busstopp. En kan enten ta bus-sen til Nesttun eller mot Arna, eventuelt gå neste etappe.

Ruten: Delstrekning 4, Myrdalsvatnet – Furedalen – Søylen

Avstand og tidsbruk: Turen er på ca. 6,5 km og tar ca. 3 - 4 timer i behagelig tempo.

Gradering: Rød. Stien går mye på fjell og er ikke alltid like lett å følge. Av den grunn er det tett mellom merkestikkene. Området har villmarkspreget med noen myrpartier.

FOTO: TONE BJØRØ

Jubileumsstiens lengste etappe er på 18, 2 kilometer og er en langtur i høyfjellet som gir deg storslått utsikt og Viddens høyeste punkt.

Fra sør starter turen på Søylen og går opp Brattlandsveien til Øvre Brattland. Her følges postveien cirka 0,9 kilometer til du møter sti mot Hauggjelsvarden. Sti mot Hauggjelsvarden er en bratt og tung strekning. Ruten er gradert som rød, da den er lang og er en høyfjellstur. Det kreves kjennskap til å ferdes i fjellet med nødvendig utstyr.

Ved start fra Søylen kommer du til Hauggjelsvarden etter et par timer med oppstigning. Hauggjelsvarden er det høy-

UTSYN: På Jubileumsstiens lengste delstrekning er området ved Vinddalseggen (under) et av høydepunktene. Hauggjelsvarden (t.v) er stiens høyeste punkt, 673 meter over havet.

FOTO: SYNNØVE AAS

HOPPER I DET: Jubileumsstien avsluttes på Tellevik kai, et flott sted for å teste fiskelykken eller ta et bad, som Jannike Engeberg Sjøvoll. Hun forstår seg ikke på dem som stikker tåen uti vannet sommerstid, og håper at det skal være varmt. – Da har du på en måte satt en brems for om du går uti eller ikke. Det gjør ikke jeg. Jeg forventer at det er kaldt og det er helt greit, sier hun.

5. TELLEVIK KAI Ta et bad eller prøv fiskelykken

– Isbading gjør meg lykkelig og glad. Endorfiner skilles ut når du får kaosfølelsen i kroppen. I tillegg er du jo litt tøffere når du bader hele året, sier friskusen Jannike Engeberg Sjøvoll (51).

– Hvis jeg ser et klart vann, tenker jeg som oftest at her vil jeg bade. Jeg har aldri brydd meg om at det kan være kaldt, tvert imot liker jeg det, for da får du en «boost» når du kommer opp igjen, sier hun.

Sjøvoll har drevet med isbading siden 2014.

– Når en kan hoppe fra et stupebrett og komme seg opp på en stige, som her, er det helt topp. I tillegg har stedet en historie som gjør det enda bedre.

Tellevik kai ligger helt nord i Åsane og i enden av Jubileumsstien. Den er en del av den korteste etappen fra Falkanger til Tellevik kai. Etappen er på 2,5 kilometer og går hovedsakelig langs vei og turvei.

Startpunkt for denne strekningen er ved turparkering på Falkanger. På Falkanger kan du blant annet ta turen innom Sætegården som ligger i et område med flott kulturlandskap, beiteland, fjell og skog. Jubileumsstien følger Postveien i retning Hordvik. Før du kommer ned til Hordvikvegen møter du Falkangervegen. Langs Falkangervegen har du utsikt til et vakkert kulturlandskap, og til målpunkt for Jubileumsstien som er Tellevik kai. Følg skilting for Jubileumsstien ned til Tellevik kai.

Ruten: Delstrekning 8, Falkanger – Tellevik kai

Avstand og tidsbruk: 2,5 km og tar cirka 1 time.

Gradering: Grønn

4. HAUGGJELSVARDEN OG VINDALSEGGEN Storslått landskap på Bergens tak

Jubileumsstiens lengste etappe er på 18, 2 kilometer og er en langtur i høyfjellet som gir deg storslått utsikt og Viddens høyeste punkt.

Fra sør starter turen på Søylen og går opp Brattlandsveien til Øvre Brattland. Her følges postveien cirka 0,9 kilometer til du møter sti mot Hauggjelsvarden. Sti mot Hauggjelsvarden er en bratt og tung strekning. Ruten er gradert som rød, da den er lang og er en høyfjellstur. Det kreves kjennskap til å ferdes i fjellet med nødvendig utstyr.

Ved start fra Søylen kommer du til Hauggjelsvarden etter et par timer med oppstigning. Hauggjelsvarden er det høy-

UTSYN: På Jubileumsstiens lengste delstrekning er området ved Vinddalseggen (under) et av høydepunktene. Hauggjelsvarden (t.v) er stiens høyeste punkt, 673 meter over havet.

Bli også med på byvandring med Byarkitekten

■ Byarkitekten inviterer til byvandring i gåbyen. I jubileumsåret har Byarkitekten lagt opp en serie byvandring som tar utgangspunkt i kommunens arkitekturstrategi, Arkitektur+. Turene er lagt opp tematisk etter strategiens hovedtemaer, og gjennom eksempler fra bergensarkitekturen skal vi se hvordan arkitektur kan være et verktøy for å skape en vakker, særpreg, inkluderende og grønn by. Turene vil arrangeres en torsdag i måneden fra og med mai. Mer informasjon kommer på bergen950.no og facebook.com/byarkitekten

Smaken av bergensk matkultur og matglede

*Høyt tempo, damp og herlige dufter fyller kjøkkenet. Det er persetorskens dag og personalet gjør klar 170 porsjoner persetorsk til beboerne på **Fyllingsdalen sykehjem**.*

TEKST OG FOTO: ANDREW M.S. BULLER

I avdelingen til Ellen Eide (87) og Tor Nævdal (85) har pleierne dekket midt-dagsbordet med hvite duker. Ellen og Tor skal straks delta på en historisk begivenhet og en ny tradisjon i Bergen – den aller første persetorskens dag.

– At vi drar frem våre egne tradisjoner synes jeg er kjempeflott. Det er masse bra bergenske retter som vi aldri ser på restaurantmenyer, forteller fagleder på kjøkkenet, Janne Kårevik.

Interesse for bergensk matkultur

Langt utenfor byens grenser er det også interesse for bergensk matkultur. I 2015 fikk Bergen tittelen Unesco Creative City of Gastronomy. Her er Bergen i selskap med 35 andre matbyer som samarbeider om tilrettelegging for mat, kreativitet og gastronomi. Tittelen er også verdifull for profileringen av Bergen.

– Bergen har fått en helt annen attraktivitet som matby og som en viktigere aktør for store nasjonale og internasjonale arrangement, forklarer Ruth Rørvik, rådgiver i Næringsseksjonen i Bergen kommune og koordinator for UNESCO-medlemskapet.

I kommunens egen matstrategi for 2019–2030 er hovedmålet å ta posisjon nasjonalt og internasjonalt som matby. Mat skal være stolthet for bergenserne og attraksjonskraft for byen.

Sette pris på egen mat

Etter å ha blitt UNESCO-matby, har Bergen arrangert Oste-VM, hatt besøk av Gordon Ramsey og både BBC og Food Network har laget egne episoder med kulinariske reiser i bergensregionen.

Et annet høydepunkt var 17. februar i år, da restauranten «Bare» ble belønnet med en stjerne i Michelin-guiden. Rørvik gleder seg over interessen utenfra, men synes også at vi som bor i Bergen skal bli bedre til å fremsnakke og sette pris på vår egen matkultur.

– Av og til drar vi til den andre siden av verden for å finne matinspirasjon når vi egentlig har masse bra her hjemme. Kanskje vi burde ha lært litt mer av italienerne og være mer opptatt av det våre besteforeldre spiste, og lære oss å lage det samme?

PERSETORSK: Bergens spesialitet som har fått sin egen dag 28. januar. Tor Nævdal tar gjerne to porsjoner.

Loddefjord får egen burger

Kommunen jobber også for å gi barn gode matopplevelser. I Bergen vest gir kommunen i samarbeid med Smaksverkstedet tilbud til barn og unge som vil lære mer om mat. På matverkstedet får de oppdage nye smaker, leke med mat og oppleve matglede i fellesskap.

– Vi ser en stor interesse for matlaging blant barn, også blant gutter, forteller Siri Breistein, ansvarlig for piloten «barn og matkultur» i Byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling.

I forbindelse med byjubileet skal matverkstedene fokusere på kortreist mat, urbant landbruk og bergensretter.

– Vi skal blant annet lage en «Loddisburger». Burgere skal utarbeides av barn på matkurs på Loddefjord skole i samar-

FAGLEDER: Janne Kårevik er glad for at persetorskens dag er innført. – Middagen er et samlingspunkt. Det er sosialt og det skal være godt. Mat og riktig ernæring er faktisk også medisin.

PERSETORSK

1 kg fersk torsk eller skrei, gjerne ryggstykkene
3 ss salt
3 ss sukker

Bland salt og sukker som du gnir inn fisken med. Legg fiskestykkene mot hverandre med kjøtt siden inn.

Legg deretter et skjærebrett eller en plate på toppen og legg på 3-5 kg vekt. Legg kjølig i seks timer før du snur fiskestykkene og lar dem ligge i seks timer til. Tøm av overflødig veske underveis slik at fisken ikke blir for salt.

Skyll torsken under rennende vann i fem til seks minutter. Bak i ovnen i syv til ni minutter på 200 grader, til fisken er gjennomstekt og flaker seg.

MELD DEG PÅ SMAKS-VERKSTED I LODDEFJORD I PÅSKEFERIEN

smaksverkstedet.no

Av og til drar vi til den andre siden av verden for å finne
matinspirasjon
når vi egentlig har masse bra her hjemme.
Ruth Rørvik, UNESCO-koordinator

*Lokal produksjon av grønsaker er vinn-vinn for natur, miljø og folk. På **Solneset Gård** aukar dei produksjonen av grønt, og inviterer samstundes byfolk til å ta del i dyrkinga.*

TEKST OG FOTO: KRISTIN B. HAUGE

Solneset Gård ligg vakkert til på Unneland i Arna, vel ein halvtimes køyretur frå Bergen sentrum. Rundt garden er landskapet framleis prega av vinter. Men om naturen spelar på lag, vil våte og aude jorder snart bli grøne og fruktbare åkrar.

Variert drift

Frøde Larsen tok over på Solneset i 2014. Som bonde går han mottraums. Han jobbar fulltid, har sju tilsette og satsar innan fleire område. Garden har mekanisk verkstad og smie, høns, hestar og rundt 100 spelsau. Det er planer for turisme og eiga matservering.

– Vi har dessutan godkjenning som Inn på tunet-gard. Eg brenn for å gi folk opplevingar og høve til å oppleve meist-ring. Å få ein ungdom som ikkje gjer på noko inn i utdanning eller fast jobb er veldig inspirerande, seier Larsen.

I tillegg deltek Solneset Gård i Urban-farms – eit forskingsprosjekt ved Institutt for bioøkonomi (NIBIO). Forskinga skal gi svar på korleis gardbrukarar i byar og bynære strøk kan nytte nær-leiken til byen for å auke verdiskapinga frå produksjonen sin på ein økonomisk, samfunns- og miljømessig berekraftig måte.

Einaste andelsbruk

Grønsaker er kanskje det viktigaste satsingsområdet for Solneset. På garden dyrkar dei mellom anna potetar, gulrøter, løk, salat, sellerirot, ulike betar og rotgrønsaker, kål, kålrabi, knutekål og urter.

– I Bergen er vi einaste produsent av jordbær, og einaste gard som driv med andelslandbruk, fortel Tone Rødseth.

Ho er snart ferdig utdanna gartnerar og kom til Solneset for å ha praksis i nokre dagar i fjor.

– No har eg fått ansvar for andelslandbruket og grønsaker. Det er ein litt skrekkblanda fryd. Å dyrke med store svingingar i ver og vind er krevjande. Det har og vore litt prøving og feiling med organisering av andelsgarden, som vi har hatt i fire år. Men no har vi funne ein form eg tenker vil fungere, seier Rødseth.

Dyrkar grønsaker og fellesskap

Lærerikt og sosialt

Ordninga med andelslandbruk går ut på at privatpersonar kan kjøpe seg inn i garden.

– Ein betaler 2500 kroner og får tilgang til rundt 50 kvadratmeter med dyrka jord. Det er krav om at ein må jobbe nokre timar med dugnad. Innsatsen vert lønna med grønsaker, urter og mykje læring i eit sosialt fellesskap, fortel Rødseth.

Som fersk innan gartnerfaget er ho fascinert av korleis ein må spele på lag med naturen for å lukkast med dyrkinga. – Folk i dag veit ofte lite om kor krevjande det er å dyrke mat, både når det gjeld tid og ressursar. Å vere andelsbonde gir deg mykje kunnskap om natur og mat.

Etterspør grønsaker

Det er stor og aukande etterspurnad etter lokale grønsaker, både frå restaurantar og privatpersonar. Denne sesongen har Solneset Gård planar om to produksjonar.

– Vi ynskjer å produsere så mykje som mogleg. Den eine delen skal gå til restaurantar og matlaging og utsal på garden. Den andre delen er knytt til andelslandbruket, fortel Tone Rødseth.

Bonde og eigar Frøde Larsen har tru på meir grønsakdyrking, og føler seg trygg på at garden skal klare å levere kvalitet.

– Smaken på det grøne som er lokalt dyrka vil ofte vere betre enn mykje at det ein får i butikken, meiner han.

GRØN GLEDE: Gartnerar Tone Rødseth ser fram til at vekstsesongen skal starte. Om få månader kjem det grønsaker og jordbær i åkrane på Solneset Gård. Til dei som vil starte med dyrking sjølv, anbefaler ho grasløk, kruspersille, ruccola, spinat, løk, redikkar, potetar, grønkål og gulrøter. – Dette er grønsaker som er enkle å få til, seier Rødseth.

VIL DU BLI ANDELSBONDE?
LES MEIR OM SOLNESET GÅRD OG ANDELSLANDBRUK:

[W solnesetgard.no](http://solnesetgard.no)

[W andelslandbruk.no](http://andelslandbruk.no)

KOKKELERING PÅ LYSTGÅRDEN: Bybonden i Bergen arrangerer kurs og samlingar for bergensere som vil lære meir om dyrking og urbant landbruk. I januar var det inspirasjonskveld på Lystgården, kor kokkelering med norske grønsaker stod på menyen. Mellom anna fekk deltakarane prøve seg på å lage rødkålsalat med ulike spirer og burgarar av byggryn.

Gjer Bergen grønar

Byrådet har i sin politiske plattform eit mål om at Bergen skal vere Noregs grønstaste by. I oktober i fjor vedtok bystyret «Dyrk Bergen» – ein strategiplan for urbant landbruk.

– Kommunen skal leggje til rette for at bergensarane kan dyrke sin eigen mat og auke kunnskapen sin om matproduksjon frå jord til bord, seier Gerd Lithun, rådgjevar i Etat for landbruk i Bergen kommune.

– Men for å lukkast treng vi samarbeid med andre, som Bybonden, frivillige organisasjonar og engasjerte privatpersonar, påpeikar ho.

Meir enn mat

Lithun har merka seg at interessa for dyrking og etterspurnaden etter lokale grønsaker, frukt og bær er aukande.

– Potensialet for å dyrke meir i byen er stort, så dette er positivt, seier ho.

Kommunen si satsing på urbant landbruk handlar om meir enn berekraft og sjølvforsyning.

– Dyrking er eit fantastisk verktøy for undervising, fellesskap og glede. Eit døme på dette er takhagen på Landås menighets eldresenter. Barnehageungar lærer om natur, dyrking og mat, og hagen er ein møteplass for generasjonane, seier Lithun.

Dyrkar i skogen

Matskogen på Landås er eit av prosjekta som får tilskot frå kommunen si ordning med urbant landbruk. I ei skråning mot Ulriken har frivillige og naboar planta ulike fleirårige vekstar. Det skal gi næringsrik mat, auke det biologiske mangfaldet og betre jordsmonnet. Eit aldri så lite grønt kinderegg.

– Det er spanande å sjå korleis dei lukkast. Vi treng fleire prosjekt som matskogen i framtida, meiner Gerd Lithun i Etat for landbruk.

OPNAR OPP ATT FRU MOHR SITT GARTNERI PÅ BARNAS KULTURHUS

Ein gong var Barnas kulturhus i Kalmargaten 6 bustaden til fru Mohr. Ho dreiv eit gartneri der Kalmarhuset ligg i dag. Våren 2020 vil Barnas kulturhus opne gartneriet på ny og invitere barnehagar, skular og barnefamiliar til å lage ei historisk tidslinje med planter og vekstar knytt til Bergen sin 950 år lange historie. Barnas kulturhus er opent for skular og barnehagar i vekedagane, og for barnefamiliar på laurdagar mellom klokka 13.00 og 16.00.

[W bergen.kommune.no/barnaskul-turhus](http://bergen.kommune.no/barnaskul-turhus)

FOTO: ELISABETH HOFF

TEK OPP KAMPEN MOT INSEKTDØDEN

Forskning syner at insektdød utgjør eit aukande trugsmål mot økosystema våre.

Bystyret har vedteke eit privat forslag som skal gjere Bergen til homle-hovudstad på Vestlandet.

Blant tiltaka er at kommunen skal drive med smart kantslåt, ikkje nytte syntetiske sprøytemiddel i drift av grøntområde og informere innbyggjarane om korleis ein kan gjere hagen meir insektvenleg.

VIL DU ETABLERE EIN PARSELLHAGE?

Har du interesse for hage og dyrking? Då kan du saman med andre stifte parsellag og etablere parsellhage. Kommunen kan hjelpe med å finne ledig areal, og har ei tilskotsordning for urbant landbruk. På nettsidene til kommunen finn du òg ei handbok i parselldrift:

[W bergen.kommune.no](http://bergen.kommune.no)

FOTO: GERD LITHUN

TAKHAGE: Takhagen på Landås menighets eldresenter er møteplass for unge og eldre.

Bli med på jubileumsfesten!

Hele byen bidrar til jubileumsfesten! Her er et utvalg av feiringer du kan være med på fremover. **Sjekk bergen950.no** for flere arrangementer.

TEKST: NINA BLÅGESTAD

1 En hyllest til Bergen i jubileumsåret

En hyllest i toner og bilder til jubileumsbyen Bergen, i regi av Paradis skolekorps med samarbeidspartnere. Velkommen til en forrykende konsert med det beste av norsk musikk fra alle epoker, og med hovedvekt på lokale komponister og arrangører.

15. mars klokken 18.00, Fana kulturhus

Byplanen: den industrielle revolusjon 1850-1900

Biblioteket inviterer til en rekke foredrag om byplanlegging i Bergen med dosent Hans-Jacob Roald ved Høgskolen på Vestlandet. Sunnhet, skjønnhet og funksjonalitet var uttalte mål for planlegging av den moderne byen, men hvordan oppnå dette?

24. mars klokken 18.00, Bergen offentlige bibliotek

Kong Håkons ring – Vandreteater i Nygårdsparken

En gjenstand fra fortiden dukker opp og bringer frem uløste gåter. Bli med i jakten på sannheten om ringen til selveste Kong Håkon. Forestillingen varer i 30 minutter og passer for barn fra 3 år. Gratis.

29. mars klokken 11.30 og 13.00, Nygårdsparken

Vi synger om Bergen

Mannskoret Brage inviterer til konsertforestillingen «Vi synger om Bergen». Et humørfylt møte med den bergenske sangskatten – historisk og musikalsk – spekket med gamle og nye sanger om Bergen. Med gjestekoret Fjellkoret fra Sotra.

29. mars klokken 18.00, Grand selskapslokaler

Kulturminner i ferskvann

Velkommen til åpent foredrag om marinarkæologi på Bergens sjøfartsmuseum. Kulturminnearbeidet i ferskvann byr på andre utfordringer enn de vi møter i sjø. Foredraget gir et innblikk i arbeid, problemstillinger og muligheter til å heve forståelsen av vår kulturarv.

31. mars klokken 12.00, Bergens Sjøfartsmuseum

Påskenetter på Sjøfartsmuseet

Enkle, engasjerende oppgaver for hele familien i utstillingene. Museet er stengt 10. og 12. april.

4.-14. april klokken 11.00-15.00, Bergens Sjøfartsmuseum

2 Tirsdagskveld på Byarkivet: Hop under okkupasjonen 1940-1945

Bergen byarkiv inviterer til en rekke spennende foredrag gjennom jubileumsåret. Gunhild Haus Nysæter forteller om Hop under okkupasjonen 1940-1945. Under andre verdenskrig var det både tysk militærleir, fangeleir for russiske krigsfanger og Lebensbornhjem på Hop.

14. april klokken 19.00, Bergen byarkiv

3 Best før? Mattradisjoner og matvaner på Vestlandet

Familiearrangement i tilknytning til ny mathistorisk utstilling på Hordamuseet. Det vert underholdning og smaksprøver på tradisjonsmat, foredrag og sjølv-sagt servert kraftig husmannskost i kafeen. Gratis.

19. april klokken 12.00-16.00, Hordamuseet

Vi må snakke om i morgen 2020

Konferanse om hvordan vi møter klimaendringene og sirkulær økonomi. Ledere fra ledende norske bedrifter, toppolitikere og akademikere som jobber for et grønt skifte forteller om hva som er deres strategi og hva som må til for at vi skal lykkes. Gratis, men påmelding.

20. april klokken 16.00, Grieghallen

Virtual Ritual

Bergen senter for elektronisk kunst inviterer til forestilling i den virtuelle byen Dos Santos fra videospillet Grand Theft Auto. (GTA). Forestillingen ser på teknologiske utfordringer i nåtidens og fremtidens byer, og knytter inn et virtuelt Bergen i forestillingen.

23. april klokken 18.30, Bergen kjøtt

4 Vi dyrker nytte- og kulturplanter i Byparken

Kursdeltakere i urbant landbruk ferdigstiller plantekasser i Byparken. Tema for kassene er blant annet planter som bier og humler liker og spiselige blomster. Kom og lær mer om planter, og bli kjent med vekster som er vanlige i Syria, Kongo, Eritrea, Uganda og Sudan.

27. - 30. april klokken 10.00-15.00, Byparken

FOTO: BÅRD OTTEM

3

2

4 FOTO: ALF AS

6 FOTO: BJØRN MOE

7 FOTO: KJELL MAGNUS ØKLAND/KYSTKULTUR.NO

5 FOTO: TOBIAS SØRHHUS HOSBY

Bergen i blomstring – Toves krittebilder

Utstilling som viser krittebilder med motiv fra Bergen.

1. - 3. mai, Bredsgården

Byplanen: store ambisiøse planer 1900-1945

Biblioteket inviterer til en rekke foredrag om byplanlegging i Bergen ved dosent Hans-Jacob Roald ved Høgskulen på Vestlandet.

5. mai klokken 18.00, Bergen offentlige bibliotek

5 Byvandring 950 år på 95 minutter

Smitt og Smau, «Bergen teatrale byvandringsbureau», inviterer denne våren og høsten til spennende vandringer gjennom byens historie. Ved å kombinere tradisjonell byvandring med teater, vokser byens fortellinger frem på gater og torg. Formidlere og skuespillere står klare til å ta publikum med på en underholdende reise gjennom 950 år.

Vandringene arrangeres

7. mai, 8. mai, 14. mai, 15. mai, 28. mai, 27. august, 28. august, 3. september, 4. september og 10. september. Start ved Rosenkrantzårnet klokken 19.00.

Maritim lørdag i Sandviken

Bli med på familiedag med gratis maritime aktiviteter ved Bergen kystkultursenter og Bergens fiskerimuseum. Her vil det blant annet være turer med kutteren «Sjøgut» og vikingskipet «Håkon Håkonsson». Barn kan padle, lete etter gull i gullgraving og være med i den åpne smien. Beffen går i rute fra Vågen.

23. mai klokken 11.00-16.00, Kystkultursenteret og Fiskerimuseet.

6 Jubileumsfest på Aboretets dag

Fana og Ytrebygda kulturkontor og UiB feirer Bergen 950 år med stort arrangement i grønne omgivelser ved Blondehuset i Arbo-retet. Utstilling om historiske hageplanter, samt tematiske omvisninger. Inviterte foreninger har stands med informasjon. Aktivitetsløype for barn. Underholdning fra scenen. Kafé i Blondehuset. Arrangementet vil få en fin ramme av vakker rhododendronblomstring.

24. mai klokken 12.00-16.00, Aboretet og Botanisk hage

Musikkcruise på D/S Stord

Bli med på musikkcruise med veteranskipet D/S Stord på Byfjorden med Krohnengen Brass Band.

28. mai klokken 19.00, Holbergskaiaen

Lille Edvard – Vandreteater i parken

Vandreteater i Nygårdsparken om Lille Edvard. Passer for hele familien. Gratis

31. mai klokken 11.30 og 13.30, Nygårdsparken

Pride Park 2020

Pride park er Regnbuedagene i Bergens musikk- og kulturfestival på Festplassen. Hit ønskes alle velkommen til en tredagers feiring av kjærligheten, mangfold og inkludering.

4. - 6. juni klokken 15.00-00.00, Festplassen

7 Torgdagen i Bergen

Bli med på Torgdagen, og opplev et yrende folkeliv! Her skal kystkulturen feires med musikk, mat, håndverk og historie. Det vil være tradisjonsbåter langs kaien, boder med salg av mat og varer, og folk utkledd i gammeldagse klær. Jubileums-konsert med Bergen Shantykor og Red Jackets, som spiller kjent og ukjent musikk av Johannes Kleppevik.

6. juni klokken 10.00-17.30, Torget

Gatemarkedet i Ytre Arna

Gatemarkedet i Ytre Arna fyller 10 år i år, og Bergen fyller 950 år! I den anledning slår de på stortrommen og tar sikte på å lage tidenes største gatemarked denne dagen.

6. juni klokken 11.00-16.00, Ytre Arna sentrum

Bergen International Wood Festival

For åttende gang samler Bergen International Wood Festival lag fra hele verden til å bygge midlertidige strukturer i tre. Bærekraft og klima er viktige aspekter ved festivalen.

8. - 28. juni, Vågsbunnen

Nestenfestivalen

MO-senteret arrangerer en jubileumsutgave av den årlige Nestenfestivalen, og hele byen er invitert. Festivalen er spekket med underholdning, aktiviteter, musikk og matservering.

19. juni klokken 16.00-19.00, MO-Nesttun

FOTO: TOVE BREISTEIN

Kulturminnefestivalen – Ruiner, hull og andre hemmeligheter

Bli med på oppdagelsesferd på Bryggen! Barnas kulturhus med mange samarbeidspartnere inviterer til å oppdage steder, høre fortellinger, delta i aktiviteter og vandringer som gir innblikk i byens mangslungne historie. Smakebiter fra programmet:

KAMP OG KONGEMAKT: Demonstrasjon av kamp med historiske våpen ved Kongshirten 1260 og fortellerteater ved Linda Rios.

UNDER HUS OG GATE: Bli med tilbake til middelalderen og det store byggeprosjektet: Rådhuset. Et lekent møte med Norges eldste rådhus.

TO RUINER GJEMT OG NESTEN GLEMT: I middelalderen var Lavranskirken og Maria Gildeskåle viktige bygninger i byen. Fortellende, leken omvisning der vi blir kjent med ruinene i dag og hva de en gang var.

FOLK OG FUNN FRA MIDDELALDEREN: Leker og bruksgjenstander fra hjemmene i middelalderen, som er funnet under jorden på Bryggen.

BRYGGEN - 13 ETASJER I GLASS OG BETONG: På slutten av 50-tallet planla man å rive den gamle trehusbebyggelsen på Bryggen og erstatte den med høyhus i betong og glass. Hvordan ville byen ha sett ut da? Vi stiller ut tegningene av planene fra den gang.

HUSET UNDER HUSET: Ruin under hull i gulvet. Bli med ned til et hus fra middelalderen. UTEAKTIVITETER: Hopp tau og gå på stylder!

NORGES FØRSTE RÅDHUS: Under et parkeringshus på Bryggen er det bevart en ruin fra middelalderen. Dette er bygningsrestene etter Norges første rådhus, rettslokale, fengsel – og kommunale vinkjeller.

19. april klokken 12.00-16.00 Bryggen

Lokale bursdagsfeiringer

FOTO: NINA JOHENSEN

Få med deg lokale bursdagsfeiringer på:

- Storetveitmarken 22. april
- Ortun aktivitets- og mestringssenter 7. mai
- Fana dagsenter 8. mai
- Liakroken barnehage 27. mai
- Idavollen barnehage 10. juni
- Grunnane aktivitetssenter 11. og 12. juni

Sjøfronten i endring

Bergen er en sterk **sjøfartsby med maritim identitet**. Hva er det viktig å ta vare på i fremtiden, for at Bergen skal fortsette å være en maritim by?

TEKST: ANN-KRISTIN LOODTZ

Dette er spørsmål kommunens fagfolk har stilt i arbeidet med en ny sjøfrontstrategi for Bergen. Gjennom grundig kartlegging så man på hvordan byens sentrale kystlinje har utviklet seg gjennom hundreårene. Hva som kjennetegner det enkelte byområdet, og hvilke hensyn som må tas når man utvikler en bærekraftig by for fremtiden.

– Vi ble overrasket, fordi det viste det seg at kun 30 prosent av den sentrale sjøfronten er offentlig tilgjengelig for allmennheten. Og hele halvparten av denne kystlinjen er helt uten tilgang i det hele tatt, forteller prosjektleder for strategien Rolf Knudsen.

Sjøpromenade for alle

Strategien har tre hovedgrep: Den foreslår en 20 kilometer sammenhengende sjøpromenade fra Breiviken i Sandviken og helt ut til Laksevåg. Den legger vekt på at sjøfronten skal være offentlig tilgjengelig, på et godt samspill mellom utviklingen av sjøfronten og bystrukturen for øvrig. Videre legger den vekt på godt samspill mellom sjøfront, bebyggelse og landskap i det aktuelle området.

Nå har strategien vært på høring, og arbeidet med å gjøre den klar for endelig politisk behandling er i gang.

– Vi har fått mange positive tilbakemeldinger i høringssvarene, både fra offentlige og private aktører. Vi har fått en del tilbakemeldinger fra næringsvirksomhet som gir innspill for sine områder, men alle ser behovet for et overordnet grep for å ivareta allmennhetens interesse, forteller Knudsen.

Gjennom Kommuneplanens arealdel er det lagt opp til at 50 prosent av ny boligforsyning i Bergen skal skje i et utvidet bysentrum. Det innebærer behov for transformasjon og ekspansjon fra Hegreneset i nord til Slettebakken i sør. Sjøfronten står i en særposisjon i denne sammenhengen. Den byr på attraktive og

verdifulle arealer, og muligheter for nybygging og utvidelse av byarealer. Men samtidig har det vært en økende bevissthet om tilgjengeligheten fra land til sjø, og at man ikke privatiserer kystlinjen.

Strategien skal legge rammer for hvilken utvikling som er mulig hvor. Den skal sikre kontakt med sjøen og sammenheng og kvalitet langs sjøfronten. Den blir en beslutningsstøtte for de som skal behandle saker om utvikling av sjøfronten, samtidig blir den veiledende for aktører og utbyggere, slik at det blir enklere å utforme prosjekter som ivaretar ønsket utvikling for sjøfronten.

Sjøfronten gjennom historien

Sjøfronten i Bergen har vært i stadig endring gjennom tidene. Fra naturskapte forandring etter istiden, til de første menneskeskapte utfyllingene i Vågen rundt 1500-tallet. De store utfyllingene startet på slutten av 1800-tallet da industrien trengte mer plass.

Bergenske gatenavn som Strømgaten, Kaigaten og Vestre Strømkai vitner om hvordan sjøkanten har flyttet seg. Fjordarmen av Puddefjorden gikk i sin tid helt inn til Smålungeren og dagens Ole Bulls plass. I 1851 ble sørsiden knyttet til sentrum med Nygårdsbroen, og forbindelsen mellom Lungegårdsvannene ble smalere. I 1913 ekspanderes Skoltegrunnskaien, og Marineholmen fylles ut mot Nygårdsparken. Så ble det vedtatt å fylle ut sundet mellom de to Lungegårdsvannene i 1924. På Bontelabo og Skoltegrunnskaien ekspanderer havnen stort, og Dokkeskjærskaien tas i bruk i 1939. Puddefjordsbroen åpner i 1956.

Utfyllingene i nordenden av Store Lungegårdsvann fortsetter fra 1970, Frieleneskaien utvides, nye Nygårdsbroen åpner i 1978 og containerhavnen i Jekteviken utvides. Etter 2000-skiftet har nyere utfyllinger i Store Lungegårdsvann gitt tomter til ny hovedbrannstasjon og AdO, havneområder langs

PERLE MOT VEST: Strategiområdet strekker seg fra Breiviken i nord, via Sandviken, Vågen, Nordnes, Dokken, Møhlenpris, Store Lungegårdsvann, Damsgård og Puddefjorden og ut til Laksevåg i nordvest.

FOTO: GER SÆTVEIT

KULTUR OG KONTAKT: Ivaretagelse av kulturminner og godt samspill med ny utvikling er et mål. Bildet er fra Slaktehustomten i Sandviken.

FOTO: CHRISTINE HVIDSTEN

Puddefjordsbroen har fortsatt å vokse, og nå skal det bygges bybanspor på nye utfyllinger i Store Lungegårdsvann.

Utstilling i april

I arbeidet med sjøfronsstrategien har hele den historiske utviklingen blitt grundig dokumentert. Dette blir del av en utstilling som blir plassert ut flere steder langs sjøfronten i april. Utstillingen vil vise utviklingen gjennom tidene, samt beskrive særlige karaktertrekk ved de enkelte nærområdene. Lokalisering blir på Møllendal allmenning, Fløttmanns-

plassen, ved store Lungegårdsvann og Nordnespynten. I tillegg planlegges utstilling i Sandviken og på Møhlenpris.

Strategien og plan for en sjøpromenade langs Bergens sentrale kystlinje er en bestilling fra bystyret, og er nedfelt i handlings- og økonomiplan for 2017 til 2020. Når alle høringssinnspillene er ferdig innarbeidet, skal den leveres før sommeren, til behandling i byrådet og til slutt i bystyret.

ILLUSTRASJON: KHALIQAD ALIZADEH

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

BYROM FOR ALLE: En sammenhengende promenade legger til rette for nye byrom, grøntområder, allmenninger, badeplasser og gå- og sykkelmuligheter langs sjøkanten i hele det sentrale Bergen. Skissen viser et forslag til hvordan man kan sikre gangforbindelse fra Florida og til Store Lungegårdsvannet.

PROSJEKLEDER: Rolf Knudsen er prosjektleder for ny sjøfrontstrategi for Bergen.

FOTO: EIVIND SENNESSET

Statsraaden på tokt for One Ocean

I 2021-2023 legger Statsraad Lehmkuhl ut på sin aller første jordomseiling, One Ocean. Seilasen er offisiell del av FN sitt havsatsingstiår, og underveis skal det drives forskning og gjennomføres jevnlig prøvetaking av karbonmengde og plastinnhold i havet. Både

UiB og Havforskningsinstituttet er aktive deltakere i seilasen, hvor også Bergen kommune er en viktig bidragsyter. Skipet besøker 35 havner, og blir arena for konferanser og møter når det ligger til havn.

lehmkuhl.no
oneoceanexpeditions.com

Promenaden minutt for minutt

Se video som viser hvor den 20 kilometer lange promenaden kan gå.

Bystrand og ny Lungegårdspark

Utfyllingsarbeidet er i full gang langs østsiden av Store Lungegårdsvann. I tillegg til ny bybanestrekning, skal det i regi av bymiljøetaten bygges bystrand og ny Lungegårdspark ut mot vannet. Det pågår nå en arkitektkonkurranse hvor fem team er i gang med å utarbeide mulighetsstudie for området. Mulighetsstudiene vil vise hvordan området kan bli seende ut, disse vil bli stilt ut på Møllendal allmenning i mai. Ta turen for å se på utstillingen, og kom gjerne med innspill via kommunens hjemmeside. De innkomne bidragene skal vurderes av en jury, og en vinner skal kåres i midten av juni. Vinneren får i oppdrag å utarbeide forprosjekt høsten 2020.

Vi rydder strendene 2. mai

Strandryddeuken 2020 er i år 27. april til 3. mai, og strandryddedagen faller på 2. mai. På holdnorgent.no ser du planlagte aksjoner, særlig

Store havkonferanser til Bergen

I høst arrangeres The Ocean for andre gang i Bergen, 17.–19. september. Bergen kommune ser sammen med samarbeidspartnere innen havnæringene på mulighetene for at flere aktiviteter og konferanser kan legges til samme periode slik at man får en hel uke som samler alt som har med hav å gjøre. Andre store havkonferanser i Bergen i år er sjømatkonferansen North Atlantic Sea Food forum i mars, HavExpo på Sotra i mai, Underwater Technology Conference (UTC) i juni, Passion for Ocean-festival samt Blue Days-utstilling i september, og til sist Offshore i Bergen i oktober.

forsøplede områder og hvor det er tilrettelagt for avfallsinnlevering. Du kan velge om du vil melde deg på en aksjon, eller om du vil arrangere din egen ryddeaksjon. Strandryddesjekker kan du hente på Innbyggerservice i Kaigaten 4.

FOTO: AQUASYTE.NO

–Havet er Bergens fremtid

OMSTILLING: Internasjonalt samarbeid og ny teknologi kan bidra til bærekraftig omstilling. Maskinlæring og datasynsteknologi til bruk i oppdrettsnæringen er eksempel på det.

Havbyen er et av temaene i 950-jubileet. Globale utfordringer kan løses i samspill med havnæringene, og synergi mellom forskning, næring og innovasjon kan gi ny kunnskap som tar Bergen inn i fremtiden.

TEKST: ANN-KRISTIN LOODTZ

Bergen har lange tradisjoner med skipsfart og maritime næringer, og har verdens femte største skipsflåte med 1300 fartøyer i utenlandsfart styrt herfra. Bergen er også verdensledende innen energi (olje, gass og havvind) og marine næringer, og hovedkontor for tre av verdens største eksportører av oppdrettslaks er lokalisert her.

Verdensledende forskning

Store forskningsmiljøer har sete i Bergen. I 2018 ble Universitet i Bergen utpekt til offisiell FN-partner for bærekraftig hav og knutepunkt for bærekraftmål nummer 14, Liv under vann. Universitetet leder det globale arbeidet for å øke kunnskapen om bærekraftig hav.

Havforskningsinstituttet (HI) har sitt hovedkontor i Bergen, og har et av de største marine forskningsmiljøene i verden. Her drives forskning, rådgivning og havovervåkning, med mål om en bærekraftig forvaltning av marine ressurser, i hele næringskjeden fra hav til mat.

Politiske ambisjoner

I Bergen er det politiske ambisjoner for Havbyen Bergen. Havforskningsinstituttet og Fiskeridirektoratet blir samlokalisert på Dokken, og byrådet ønsker å utvikle området Solheimsviken, Marineholmen, Laksevåg sjøfront og Dokken

som en sammenhengende «havnæringsløype». Her kan forskning, utdanning og næring bli samlokalisert – og med Akvariet som et viktig element. Byrådet har også uttrykt ambisjoner om at Bergen kommune skal ta en ledende rolle i arbeidet med å utvikle, koordinere og profilere Havbyen Bergen.

Nyskaping som næringsutvikling

En av pådriverne i dette arbeidet er Næringsseksjonen i Bergen kommune. Deres primære ansvar er å legge til rette for næringsutvikling i Bergen.

– Bergen er Havbyen, og vi kan ikke tenke næringsutvikling uten å tenke Havbyen, sier næringssjef i Bergen kommune, Elin Sjødin Drange.

Med internasjonale klimakrav og Bergens mål om å være fossilfri innen 2030, vil havnæringene spille en viktig rolle for å nå målet, gjennom innovasjon og utvikling, mener hun.

– Vi når ikke klimamålene verken for Bergen eller internasjonalt uten å drive bærekraftig og innovativ næringsutvikling. Her blir forskning og nytenkning viktig. En viktig gruppe er også gründere, som tør satse på nye ideer og drive næringer fremover. Bergen kommune støtter derfor flere innovasjonsmiljøer, hvor VIS Nyskapingsparken er det største miljøet med over hundre gründere samlet, forteller hun.

FOTO: VIS

Eksempler på gründere som har startet her, er bergensbedriften SeaNest som har patentert et «hus» for rognkjeks. Rognkjeks spiser lakselus, og skjølet som senkes ned i oppdrettsmerden, sikrer bedre effektivitet for lusespisingen. En annen bergensbedrift er Seasmart som har utviklet en drone som overvåker fisken i merden under oppdrett. En tredje er Manolinaqua som leverer et softwaresystem for kvalitetssikring til samme næringen.

Av andre viktige samarbeidspartener for Næringsseksjonen er innovasjonsklyngene NCE Maritime Clean Tech som utvikler teknologi for batteridrevne båter, GCE Ocean Technology som driver med innovativ havteknologi, NCE Seafood som tilrettelegger for bærekraftig sjømat og Maritime Bergen som jobber for en grønn utvikling av de maritime næringene i regionen.

Vil bli enda mer synlig

Store konferanser for havnæringer er allerede lagt til Bergen, og en av ambisjonene er å utvikle The Ocean til en ukes konferanse for alt som gjelder hav – og derved sette Bergen på kartet nasjonalt og internasjonalt.

– Med dette kan vi å gjøre Bergen til

INNOVATØRER: Nye ideer bidrar til bærekraftig utvikling av marine og maritime næringer. På bildet hus for lusespiseren rognkjeks som er patentert av bergensbaserte SeaNest.

FOTO: ANN-KRISTIN LOODTZ

NÆRINGSSJEF:
Elin Sjødin Drange

et møtepunkt for hav, på samme måte som Arendalsuken er et møtepunkt for politikk og samfunnsliv, sier Sjødin Drange.

– Bergen har i realiteten både næringene, kunnskapen og en internasjonal posisjon som havby, men vi kan ta rollen enda tydeligere. Da kan vi tiltrekke oss enda mer kompetanse og får flere nyetableringer i Bergen, avslutter nærings-sjefen.

Havbyen er et av gjennomgangstemaene for byjubileet, og flere av aktivitetene gjennom året har havet som tema. Få oversikt på w.bergen950.no

Hallaisiken, vi é Bergen!

FOTO: ANDREW M.S. BULLER

Både unge og eldre har fått den på hjernen. Nå øves det over hele byen på jubileumssangen «Vi é Bergen».

TEKST: NINA BLÅGESTAD

Sangen har truffet bredt. Vi har hørt om både 80-åringer og barnehagebarn som har fått den på hjernen, forteller Kristine Bjånes og Elin Hestnes.

De fikk oppdraget med å lage en sang til byjubileet. Den popete låten synges nå i skoler og barnehager over hele kommunen, og har også fått sin egen dans.

– Den mest rørende tilbakemeldingen vi har fått, er når noen sier at «nå føler jeg meg som en del av Bergen». Det er menneskene som bor i byen som er Bergen, sier de.

Hentet eksperthjelp

De to musikerne hentet inn eksperthjelp for å lage sangen. 5. trinn ned Nattland skole ble brukt som konsulenter.

– Vi fikk masse innspill og konkrete forslag. Flere av setningene som er brukt i sangen, er direkte hentet fra barna, sier de.

De fikk også hjelp av Bergen seniorkor for å kjenne «ekte» bergensere på pulsen. Hva gjør en bergenser til en bergenser, og hvilke av de gamle bergenssangene liker de best?

– Vi fikk også hjelp av en historiker som minnet oss på den lange tradisjonen byen har for å ta imot folk som kommer

flyttende for å søke lykken. Det er en del av identiteten, vi er ulike, som dråper, sier de.

Debatt om hallaisiken

Noe av ordlyden i sangen ble det diskusjon om, spesielt ordet hallaisiken. Noen av senioren hadde aldri hørt det, mens ingen av barna reagerte.

– Vi ble litt nervøse, og hørte rundt. Vi oppdaget at det ikke bare var mange som sa hallaisiken, men også gratulaisiken og til og med mobelaisiken om mobilen! Den bergenske dialekten utvikler seg hele tiden, slår de fast.

PÅ JAKT ETTER FLERE BERGENSORD?

- Bergensordlisten på kommunens nettside er blant de mest leste og mest kommenterte. Her finner du forklaring på bergenske dialektord som buddaren, homlepong og kjik.
- Har du innspill til bergensordlisten? Sjekk siden «Ka betyr det for nокke» på våre nettsider og send dine innspill.

w.bergen.kommune.no

LÆR DEG SANGEN:
Se musikkvideoen «Vi é Bergen»

Bergen for meg

Hvordan oppleves Bergen for noen som kommer utenfra? Vi har spurt to nye bergensere.

TEKST OG FOTO: ASHKAN ROUZROKH

MAHER JANKI ALJANKI (29) kommer fra Syria. Har vært i Norge i fire år.

Det Maher liker best ved Bergen er fjellene, museene og parkene. Han bestemte seg faktisk for å flytte til byen etter et besøk.

– Jeg hadde besøkt en venninne i Bergen, og jeg ble så glad i den vakre byen at jeg bestemte meg for å bo i Bergen, sier Maher, som har bodd mange forskjellige steder i livet sitt.

– Kultur, skikker og tradisjoner i Bergen er nye og forskjellige for meg, men siden jeg har bodd så mange plasser er jeg vant til å forstå forskjellige mennesker. Jeg vil gjerne fortsette å studere i Bergen, sier han.

PUNPRISA AMPATCHA (30) kommer fra Thailand. Hun er gift og har to døtre.

– Mitt første møte med Bergen var for fem år siden. Det var i mai. Heldigvis var det fint vær og sol hele dagen. Det var ikke sånn som noen sa til meg at «i Bergen regner det mye». Men etter at jeg hadde vært her en uke, ble det satt ny rekord for regn i Bergen, sier Punprisa.

Noe av det hun liker best ved Bergen er faktisk været, fordi det ikke er så kaldt om vinteren. Nå ønsker hun seg en jobb og få den eldste datteren hit.

– Jeg synes at Bergen har mange lokale ord som er vanskelig å huske. Men jeg lærer dem etter hvert.

– Endelig gleder jeg meg til å gå på jobb

Henrik Løvold utdanner seg til helsefagarbeider gjennom **Menn i helse**. Han stortrives i praksis på Odinsvei bosenter. – Jeg har aldri gledet meg til å gå på jobb tidligere. Det gjør jeg nå, sier 30-åringen.

TEKST OG FOTO: NINA JOHNSEN

Henrik Løvold (30) er i praksis på Odinsvei bosenter på Nesttun. I 2019 startet Løvold på et komprimert og forutsigbart utdanningsløp for å ta fagbrev som helsefagarbeider, gjennom det nasjonale rekrutteringsprosjektet Menn i helse.

– Tidligere har jeg hatt en rekke ulike jobber og har prøvd mye forskjellig, men jeg har aldri funnet noe som har passet for meg. Nå føler jeg tilhørighet for første gang i yrkeslivet, sier 30-åringen med et smil.

Var skeptisk

Løvold innrømmer at han var skeptisk til å jobbe på sykehjem før han gikk i gang med utdannelsen som helsefagarbeider.

– Jeg visste ikke helt hva jeg gikk til, sier han.

30-åringen ble tatt godt imot av kollegaene ved Odinsvei bosenter.

– Det er mye av årsaken til at jeg trives så godt, sier han.

Løvold trekker også frem fine arbeidsdager.

– Jeg går alltid hjem med et smil om munnen. Her treffer jeg eldre mennesker med gode og spennende historier, sier han.

Trengte en ny start

30-åringen fra Natlandsfjellet har vært innom alt fra butikkjobb til salg tidligere.

– Jeg har ikke noe særlig utdannelse, og har derfor tatt de tilbudene jeg har fått i arbeidsmarkedet. Ofte trivdes jeg godt i starten, men etter en periode kjente jeg at dette ikke var noe for meg, sier han.

For seks år siden jobbet Løvold deltid i et bofellesskap. Senere bestemte han seg for at det var på tide med en utdanning. Han valgte logistikk ved Handelsinstituttet.

– Etterpå fikk jeg ingen relevant jobb. Jeg begynte som selger, men ble etter hvert lei. Da begynte jeg å tenke tilbake på hvor jeg hadde trivdes best. Det var i bofellesskapet, sier han.

Løvold tok kontakt med dem igjen og begynte som ringevikar.

– Samtidig ble jeg tipset av NAV om Menn i helse. Det har gitt meg en ny start, sier han.

Gir trippel gevinst

Menn i helse startet i Trondheim i 2010. Her ble det høstet gode erfaringer, og i 2014 valgte regjeringen å satse nasjonalt for å bidra til økt rekruttering av menn i helse- og omsorgssektoren. Fra tidligere Hordaland fylke deltar kommunene Alver, Askøy, Bergen og Bjørnafjorden. Kjetil Kvidahl, fylkeskoordinator i Vestland for Menn i helse, fremhever at de norske helse- og omsorgstjenestene står overfor betydelige bemanningsutfordringer.

– Det vil derfor være avgjørende å rekruttere arbeidskraft fra begge kjønn, sier han.

Menn i helse gir trippel positiv effekt. – For den enkelte deltaker har det stor betydning å komme seg ut av NAV og tilbake til arbeidslivet. De får tilbake opplevelsen av å mestre, sier Kvidahl og legger til at hele 92 prosent av deltakerne går fra å motta ytelse fra NAV og over i jobb.

Den andre store effekten er det arbeidsplassen og helsesektoren som nyter godt av.

– Kommunene får flere faglærte menn i helse- og omsorgssektoren. Økt mangfold bidrar til mer komplette og bedre tjenester. Vi ser også at arbeidsmiljøet er bedre når arbeidsstokken blir mer likestilt, sier fylkeskoordinatoren.

CODE SAMTALER:

Henrik Løvold har ofte gode samtaler med beboerne på Odinsvei bosenter. Her forteller Kristian en artig historie etter middag.

Gevinst nummer tre går til samfunnet.

– Utenforskap blir reversert ved at flere menn kommer ut i jobb. Voksne menn bryter barrierer og åpner nye karriereveier. I tillegg blir de voksne forbilder for unge gutter som ser at det er mulig med en utdanning og jobb innen helsesektoren, sier han.

Første kull i Bergen

Da Menn i helse startet opp i tidligere Hordaland fylke i januar 2019 kom det over 120 personer på det første informasjonsmøtet.

– Etter møtet var det over 70 menn som ønsket å komme på intervju, sier Kvidahl. Av de 70 ble 30 plukket ut til å starte en forpraksis som helserekruitt i tolv uker.

Noen kandidater faller fra i løpet av de tolv ukene.

– Det kan skyldes at de finner seg jobb eller at turnusliv er vanskelig å kombinere med familie. For noen viser det seg rett og slett at de ikke passer til å jobbe innen helse, sier Kvidahl.

De som går videre fra tolv ukers praksis starter i sommerjobb der de har vært i praksis. I høst begynte det en klasse med 22 menn på Åsane voksenopplærings-senter.

Han understreker at Menn i helse er et fantastisk tilbud.

– Fantastisk tilbud

Løvold er en del av det første kullet i Bergen som nå er i full gang med både skole og praksis.

– For tolv år siden likte jeg ikke å gå på skolen. Nå er det noe helt annet. Jeg stortrives. Forskjellen er nok at jeg har blitt voksen og innsett at jeg trenger en utdanning, sier 30-åringen.

Han understreker at Menn i helse er et fantastisk tilbud.

UTFORDRING: Den største utfordringen innen rekruttering av nye ansatte i Bergen kommune er i helse-sektoren, sier Bjørg Kårbø, rådgiver i HR Konsern og Tale Nesmann Berntsen, spesialrådgiver i HR Konsern.

FOTO: ASHKAN ROUZHOKH

MENN I HELSE

- Startet i Trondheim i 2010.
- Ble en nasjonal satsing i 2014.
- KS er prosjekteier. Menn i helse er et samarbeid mellom kommune, NAV, fylkeskommune, Fylkesmannen og Helsedirektoratet.
- Deltakerne blir rekruttert via NAV. Først deltar de i en arbeidsutprøving.
- Etter en utvelgelsesprosess starter inntil 30 deltakere på en tre måneder lang praksisperiode som «helserekruitter» på sykehjem. I denne perioden betaler NAV ytelse til deltakerne.
- Etter ny utvelgelse blir inntil 20 menn tilbudt opplæring i helsearbeiderfaget for voksne. Det omfatter Vg1 helse- og oppvekstfag og Vg2 helsearbeiderfag. NAV finansierer teoriopplæringen.
- Etter endt teoriopplæring blir det tegnet lærekontrakt i en av deltakerkommunene.
- I modellen forplikter kommunene seg i tillegg til å gi deltakerne betalt sommerjobb.

TRIVES: Henrik Løvold utdanner seg til helsefagarbeider via Menn i helse. – Jeg har endelig funnet mitt yrke, sier han utenfor Odinsvei bosenter der han er i praksis.

– Vi får gjennomført to skoleår på ett år. I tillegg får vi både praksis og sommerjobb. Jeg tror ikke mange menn har tenkt over at denne muligheten eksisterer, sier han.

30-åringen har lagt merke til at mannlige beboere virkelig setter pris på at det kommer menn på jobb.

– Flere har gitt uttrykk for at det er kjekt med mannlige ansatte som de kan snakke med og få hjelp av, sier han.

Anbefaler helsesektoren

Den kommende helsefagarbeideren anbefaler yrket til andre menn.

– Yrket er givende. Jeg tror de fleste vil oppleve det like positivt som meg, dersom de bare griper muligheten, sier han.

På jobb er det viktig for Løvold å sørge for at beboerne får en best mulig dag.

– Jeg hjelper til i stell og er i tillegg sosial med dem. Jeg bidrar slik at de får

trene, gå på tur og delta på quiz. Det er bare fantasien som setter grenser.

Løvold har gode samtaler med dem som bor på Odinsvei bosenter.

– I pausene mine setter jeg meg inn for å prate med beboere. Det er mye kjekere enn å sitte alene på pauserommet, fremhever han.

Tidligere har 30-åringen gått lei av jobben i flere andre yrker.

– Det er jeg ikke redd for at skal skje her! Nå har jeg vært her såpass lenge, og jeg har uten tvil funnet mitt yrke. Jeg skal jobbe innen helse i fremtiden, og jeg utdanner meg kanskje videre til sykepleier om noen år dersom jeg får gode nok karakterer til det, avslutter Henrik Løvold.

– Behovet for ansatte i helsesektoren øker

Bergen kommune har behov for nye medarbeidere i helsesektoren. Det gjelder alt fra helsefagarbeidere, sykepleiere og vernepleiere til fastleger. – Dette har vært en trend i mange år, og behovet vil øke i fremtiden, sier Tale Nesmann Berntsen.

TEKST: NINA JOHNSEN

I løpet av 2019 hadde Bergen kommune ute 2244 nye stillingsannonser. Totalt ble det sendt inn 62.565 søknader, og stillingene hadde i gjennomsnitt 28 søkere. Tale Nesmann Berntsen, spesialrådgiver i HR Konsern og Bjørg Kårbø, rådgiver i HR Konsern, fremhever at det er i helsesektoren at behovet for flere medarbeidere i Bergen kommune er størst.

– Trenden viser tydelig at det kommer færrest søknader til fagstillinger innen helse. Da tenker jeg på sykepleiere, leger, psykologer, helsefagarbeidere og vernepleiere. Den største utfordringen innen rekruttering av nye ansatte i Bergen kommune er i helsesektoren, sier Kårbø.

– Enorm bredde

Berntsen forteller at det er en enorm bredde av stillinger og kompetanse i Bergen kommune.

– Vi har en del stillinger der vi er på jakt etter helt spesiell spisskompetanse. Dette kan være vanskelig å få tak i, men vi trenger gjerne kun én eller to personer i hver slik stilling. Det er derfor ikke et stort problem, men det er selvsagt en utfordring for den enkelte etat der og da, sier hun.

Cirka 80 prosent av de ansatte i Bergen kommune arbeider innen helse- eller skolesektoren.

– Den store bredden og variasjonen sprer seg utover de resterende 20 prosentene. Slik vil det fortsette i fremtiden også, sier hun.

Søker sommervikarer

Innen helse har det blitt gjort en stor kompetanscheving internt i Bergen kommune de senere årene.

– Ufaglærte som allerede er i jobb har fått tilbud om å utdanne seg til helsefagarbeidere, men vi har ennå behov for flere, sier Berntsen.

Nå er helsesektoren i full gang med å søke etter vikarer på sykehjem, i hjemmetjenesten og i bofellesskap for sommeren 2020.

– Vi trenger vikarer til omtrent alt av tilbud vi har ut mot brukere. Til sommerjobbene pleier vi å motta mange søknader, og vi forventer stor pågang i år også, avslutter Bjørg Kårbø.

BERGEN KOMMUNES STILLINGER BLIR LYST UT PÅ:

[w bergen.kommune.no/jobb](https://bergen.kommune.no/jobb)

[w arbeidsplassen.nav.no/stillinger](https://arbeidsplassen.nav.no/stillinger)

Noen stillinger blir også lyst ut på finn.no Du finner oss også på LinkedIn

Politikk på 1-2-3

Ved å lese denne siden, får du med deg det aller viktigste som skjer i politikken i Bergen. Bare et utvalg av saker til behandling omtales her.

[w bergen.kommune.no/politikk](http://bergen.kommune.no/politikk)

Siden forrige utgave av Bergenseren har bypolitikerne fattet vedtak i blant annet disse sakene:

Ny byråd

Endre Tvinnerheim (Ap) ble 6. februar konstituert som ny byråd for barnehage, skole og idrett. Han overtok etter Linn Kristin Engø som gikk av 27. januar.

SKOLE OG BARNEHAGE

Bystyret har fått forvaltningsrevisjon om informasjonssikkerhet i skolesektoren, og ber byrådet følge opp med tiltak.

Plan for å sikre **bydelsvis barnehagedekning** er vedtatt. Bergen kommune har mål om å innfri bydelsvis prioritering av barnehageplass i hovedopptaket 2020. To kommunale barnehager åpner i 2020, Nordnes oppvekststun og Kristianborg barnehage.

Bystyret har gitt grønt lys for **reguleringsplan for nye Kronstad oppvekststun**. Det skal etableres et oppvekststun med barneskole dimensjonert for 300 elever og barnehage med 80 plasser.

Arbeidet med **kvalitetsutviklingsplan for bergensskolen** har startet. Byrådet har lagt frem oppstartsak for arbeidet med ny kvalitetsutviklingsplan for perioden 2021/22 til 2025/26.

BYMILJØ

Bystyret har vedtatt ny **Byvekstavtale for bergensområdet 2019–2029**. Avtalen forplikter partene i avtaleområdet til å nå målet om nullvekst i personbiltransporten. Staten på sin side har forpliktet seg til å bidra med i overkant av 11,3 milliarder kroner gjennom hele avtaleperioden.

Byrådet anbefaler at arbeidet med å erstatte **bossedeponiet på Slettebakken** med rene masser blir startet opp. Arbeidet er planlagt å starte i april

FOTO: ANNE KRINGSTAD

FOTO: NINA BLÅGESTAD

FOTO: ASHKAN ROUZBOKH

og er forventet ferdig i 2024. Kostnadsrammen for prosjektet er 321 millioner kroner.

Bystyret har vedtatt **nye regler for boligsoneparkering**. Se side 2 for hvilke endringer som gjelder.

Byrådet anbefaler at **reduksjonen i bompengetakstene** som følge av bompengeavtalen skal gis som reduksjon av takstene i ytre ring med åtte prosent.

Loddefjord skal utvikles for fremtiden. Byrådet har vedtatt å utarbeide forslag til **strategisk planprogram for Loddefjord**. Bakgrunnen for arbeidet er at det er behov for å få på plass strategiske grep som sikrer en samordnet bærekraftig utvikling i Loddefjord.

Byrådet har fattet gjennomføringsvedtak for å starte arbeidet med å etablere **kastfelt og våtmarkspark i Arna bydelspark**. Bydelsparken skal være et møtested og et nytt rekreasjonstilbud for alle beboere i Indre Arna. Kastfeltet planlegges å kunne tas i bruk tidlig høsten 2020. Våtmarkspark er planlagt å stå ferdig våren 2021.

KULTUR OG IDRETT

Arbeidet med en plan for **deltagelse og mangfold i kunst- og kulturfeltet** har

DET POLITISKE SYSTEMET I BERGEN

BYRÅDET

Byrådet er Bergens byregjering. Byrådet kan fatte vedtak innenfor store deler av kommunens virksomhet. I saker der byrådet ikke har nødvendige fullmakter, kommer byrådet med forslag til vedtak. Sakene sendes så videre til behandling i bystyret.

BYSTYRET

Bystyret fungerer på samme måte som Stortinget gjør på nasjonalt nivå. Flertallet i bystyret bestemmer hvem som skal danne byråd. Bystyret vedtar også overordnede mål, prinsipper, strategier og planer for kommunens virksomhet, samt kommunens budsjett.

Byrådet melder at målet er innen rekkevidde.

Byrådet har lagt frem statusrapport til «**Plan for rusfeltet 2018–2022**». Byrådet anser at opptrapping av tiltak på rusfeltet har resultert i flere tjenester, flere tiltak og økt kvalitet i de kommunale rus-tjenestene.

Ny studentmelding er lagt frem til politisk behandling, ti år etter forrige studentmelding. Målet med meldingen er å vise alt Bergen kommune har av tilbud og tilrettelegging for studentene, samt å vise hvorfor Bergen er en aktiv og attraktiv studieby.

Bystyret vil sikre at **brukerstyrt personlig assistanse (BPA) fungerer som likestillingsverktøy** og ber byrådet ta en fullstendig gjennomgang av hvordan Bergen kommune forvalter BPA-ordningen.

ØKONOMI OG

ADMINISTRASJON

Bybudsjett for 2020 er vedtatt. Bystyret vedtok på møtet i desember kommunens budsjett for 2020 samt økonomisk handlingsplan for de neste fire årene. Brutto driftsbudsjett for 2020 er 22,5 milliarder kroner. I perioden 2020–2023 er det lagt opp til investeringer for 11,5 milliarder kroner. I det digitale budsjettokumentet på våre nettsider kan du se detaljer og nøkkeltall. w.bergen.kommune.no/budsjett

Bystyret har bestemt at det skal bli lettere å gifte seg på lørdager. De evaluerte vigselordningen etter at kommunen overtok ansvaret for borgerlige vielser og har blant annet vedtatt **antall lørdagsvielser økes** til minimum ti per år.

Byrådet har vedtatt at alt ordinært **renhold i kommunen** skal utføres av kommunens egen ansatte. Kommunen vil derfor overta de renholdsoppgavene som til nå har vært utført av private leverandører.

TEKST: NINA BLÅGESTAD

VIL DU VITE MER OM SAKENE ELLER KOMME MED INNSPILL TIL BERGENSPOLITIKKEN? SE UNDER BYRÅD/BYSTYRE OG «BEHANDLEDE SAKER» PÅ w.bergen.kommune.no/politikk

Designet nytt bekkalokk til 950-årsjubileet

JOBBen MIN

NAVn: Einar Høgmo

ALDER: 63 år

STILLING: Markedsansvarlig i Vann- og avløpsetaten.

AKTUELL MED: Nytt design på bekkalokk til byens 950-årsjubileum.

TEKST: NINA JOHNSEN

Hva består jobben i?

– I hovedsak består jobben av å utarbeide informasjonsmaterieil. Nå har jeg nylig vært med på å lage et jubileumsbekkalokk til Bergen som fyller 950 år. Jeg kikket på logoen til jubileet og fikk en idé. Logoen symboliserer regn, og det går jo hånd i hånd med Bergen som er Europas våteste by. Jeg laget en skisse der jubileumslogoen og mønsteret fra Bergensmodellen er med. Sistnevnte ble tegnet av daværende vannverkssjef Ralph Wilson i 1913. På den måten fikk vi koblet det nye mot det gamle. Mønsteret er tilpasset av produsent Furnes og Overhaus som står bak logoen. Til 950-årsjubileet har jeg også startet arbeidet med en regnmåler som skal vise akkumulert hvor mye nedbør det har kommet så langt i året i Bergen. En ung bergenser, Kristian G. Einarsen, vant konkurransen «Et litt bedre Bergen» i Bergens Tidende i 2018

FOTO: ASHKAN ROUZBOKH

med dette forslaget. Regnmåleren skal stå utenfor Kafé Michelsen på Festplassen og vil bli avduket i løpet av august.

– En annen del av jobben min er å undervise elever på besøk på Svartediket vannbehandlingsanlegg. Videre arbeider jeg med å informere om klimaendringene og hvilke konsekvenser det får for vår bransje. Jeg har også kontakt med innbyggerne og gir viktige opplysninger om vann og avløp.

– Hvilke utfordringer møter du?

– Det er en utfordring å finne gode løsninger for å nå innbyggerne med

informasjon. Skal vi fortsatt satse på trykk? Hva med sosiale medier? Videre merker jeg at alderen har begynt å tyngje. Alt går fortore og fortore. Det er større krav til å bli kjappere ferdig med ting, og vi har flere oppgaver enn tidligere. Det kommer også ny teknologi, og det er stadig nye ting vi skal lære å ta i bruk, sier Høgmo som går av med pensjon i 2021.

– Hva er det beste ved jobben din?

– Det er den store friheten til å ta initiativ til å starte opp prosjekter. Jeg har en fantastisk kollegagjeng og et godt arbeidsmiljø.

FOTO: MARIUS SOLBERG ANFINSEN

BENEDICTE GRAM-KNUTSEN
SPESIALRÅDGIVER BYOMBUDET

Saksbehand- lingstid og foreløpig svar

Byombudet mottar endel henvendelser fra innbyggere som etterspør svar på sin korrespondanse til kommunen. Bergen kommune mottar en betydelig mengde henvendelser daglig, slik som søknader, klager, brev og e-poster. Stort omfang av korrespondanse fritar imidlertid ikke kommunen fra å svare på små og store henvendelser. Forvaltningsloven §11a regulerer kommunens fremdrift og responstid på henvendelser fra innbyggerne. Loven inneholder ikke konkrete frister, men det fremgår av forvaltningsloven at kommunen er pålagt å forberede og avgjøre saker uten ugrunnet opphold. Hva som er forsvarlig saksbehandlingstid vil derfor være avhengig av sakens art, omfang og kompleksitet.

I de tilfellene kommunen ser at det vil ta uforholdsmessig lang tid før en henvendelse kan besvares, skal det forvaltningsorganet som mottok henvendelsen, snarest mulig gi et foreløpig svar. I rundskriv fra departementet anbefales det kommunen å gi et foreløpig svar dersom en kurant henvendelse ikke kan besvares innen 14 dager.

I svaret skal det gjøres rede for grunnen til at henvendelsen ikke kan behandles tidligere, og om mulig når svar kan ventes. I disse tilfellene er forvaltningen pliktig til å foreta en prioritering. Forvaltningen må alltid gjøre en vurdering med tanke på hvor stor belastning det eventuelt vil være for den enkelte å vente på en avgjørelse i saken.

...og slik ble lokkene reparert i 1914

TEKST: NINA BLÅGESTAD
FOTO: BERGEN BYARKIV

Bildet viser verkstedet til Vand- og kloakvæsenet som lå der rådhuset står i dag. Veien het den gangen Muségaten. Her på verkstedet sveiset de sammen bekkalokk som var gått i stykker. Det var om å gjøre å utnytte ressursene best mulig. Lokkene på bildet er tegnet av Ralph Wilson (1872–1951), mannen som bygget opp det moderne vann- og kloakvæsenet i Bergen fra det ble etablert i 1909. Han konstruerte alle lokk, rammer og hydranter, mye av dette benyttes fortsatt. Bekkalokkene ser like ut, men dimensjonen ble tilpasset Norsk Standard på 1980-tallet. Dagens hydranter er så godt som like til de Wilson konstruerte.

Bildet er hentet fra Wilsons årsrapport om Vand- og kloak-

væsenet i byen, utgitt 12. februar 1914. I årsrapporten er vesenets varierte arbeid fra smie, snekkerverksted og rørstøperi beskrevet og illustrert med fotografier. Mest sannsynlig er det Wilson som har tatt bildet,

selv om han ikke er oppgitt som fotograf. Ved siden av jobben var han også en dyktig amatørfotograf. Han fotograferte både i jobb-sammenheng og i fritiden og var flink til å dokumentere.

LØS OG
VINN

Hvor lang er jubileumssstien?

Hva heter restauranten i Bergen som fikk Michelin-stjerne?

I hvilket år startet prosjektet «Menn i helse»?

SEND
SVARENE TIL:

bergen.seren@bergen.kommune.no eller: Bergen kommune, Seksjon informasjon, postboks 7700, 5020 Bergen

Merk sendingen «Løs & Vinn». Husk å oppgi navn og post-adresse. Vinnerne annonseres i neste utgave av Bergenseren.

Vi trekker ut én hovedvinner som får to gavekort, mens to andre vinnere får ett gavekort på én film fra Bergen Kino.

VINNENE FRA
NR 4 • 2019:
Alfhild Stenvåg, Bergen
Edel Andreassen, Bergen
Øystein Seim, Bergen

Kontaktinformasjon

SENTRALBORD BERGEN KOMMUNE

55 56 55 56

HUSK KOMMUNETORGET

Kommunal informasjon i Bergens Tidende hver lørdag. Informerer om åpne politiske møter, planer, kulturaktiviteter og spesielle helse- og omsorgstilbud i kommunal regi. Du finner også viktige meldinger og oppfordringer til befolkningen.

FACEBOOK facebook.com/bergenkommune
INSTAGRAM instagram.com/bergenkommune_ung
CHAT bergen.kommune.no
TWITTER twitter.com/bergenkommune
YOUTUBE youtube.com/bergenkommune_tv
E-POST postmottak@bergen.kommune.no

Kundesentre

INNBYGGERSERVICE, KAIGATEN 4

Hjelp til å finne frem i kommunal/offentlig forvaltning, internett for publikum
Tlf. 55 56 55 56 / 55 56 62 04 – Faks 53 03 16 40
Åpningstider mandag og fredag kl. 08.00–15.00, tirsdag–torsdag 08.00–20.00.
Bergen kommune, pb. 7700, 5020 Bergen
E innbyggerservice@bergen.kommune.no

Bergen Rådhus er for tiden stengt. Alle henvendelser til Bergen kommune går via Innbyggerservice.

ELEKTRONISK SPØRRETJENESTE

Still spørsmål til kommunen via nettpat/chat på bergen.kommune.no
Mandag – fredag kl. 08.00–15.00
Tirsdag – torsdag kl. 08.00–20.00

BYOMBUDET

Byombudet skal arbeide for at det i den kommunale forvaltningen ikke blir gjort urett mot den enkelte borger.
Telefontid kl. 09.00–11.00 og 12.00–14.00
E byombudet@bergen.kommune.no

BYMILJØETATEN

Tlf. 55 56 56 90
Johannes Bruns gate 12
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

PLAN- OG BYGNINGSETATEN

Tlf. 55 56 63 10
Johannes Bruns gate 12
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

BOLIGETATEN

Tlf. 55 56 65 76
Domkirkegaten 6A
Åpent kl. 09.00–15.00
(Mandag kl. 09.30–15.00)
Telefontid kl. 08.00–15.00

KEMNEREN

Tlf. 53 03 08 00
Nonnesetergaten 4
Åpent kl. 09.00–15.00,
Telefontid kl. 08.00–15.00

VANN- OG AVLØPSETATEN

Tlf. 55 56 60 00
Fjøsangerveien 68
Åpent kl. 08.00–15.00
Telefontid kl. 08.00–15.00

GRAVPLASSMYNDIGHETEN I BERGEN.

Tlf. 55 59 32 00
E bergen@gravplass.no
W gravplass.no

Kommunens nødnumre

VAKTSENTRALEN

Vaktsentralen er åpen hele døgnet for melding av feil på vann, vei og kloakk.
Tlf. 55 56 78 15

NØD- OG BRANNSENTRAL

Felles for 30 kommuner i Hordaland og Sogn og Fjordane.
Ring 110

Forvaltningsenhetene i bydelene

Søknad om praktisk hjelp og bistand, middagslevering, hjemmesykepleie, psykiske helsetjenester, opphold i sykehjem, servicebolig, dagsentertilbud, avlastning, trygghetsalarm, omsorgslønn, støttekontakt, ledsagerbevis m.m.

SONE NORD

Arna, Bergenhus, Åsane
Tlf. 55 56 70 70

SONE VEST

Fyllingsdalen, Laksevåg
Tlf. 55 56 54 40

SONE SØR

Fana, Ytrebygda, Årstad
Tlf. 55 56 51 90

For spørsmål om egenbetaling opphold i institusjoner, kontakt Kemneren, tlf. 53 03 08 00. For spørsmål om egenbetaling for hjemmetjenester etc, kontakt forvaltningsenheten i din bydel.

FORVALTNINGSENHET PSYKISK HELSE

Søknad om tjenester til mennesker med psykiske lidelser.
Møllendalsveien 1a. Tlf 55 56 84 70.

Kulturkontor

ARNA OG ÅSANE KULTURKONTOR

Åsane senter 40
Tlf. 55 56 71 15

BERGENHUS OG ÅRSTAD KULTURKONTOR

Kong Oscars gate 54
Tlf. 55 56 92 10

FANA OG YTREBYGDA KULTURKONTOR

Østre Nesttunvegen 18
Tlf. 55 56 11 06

FYLLINGSDALEN OG LAKSEVÅG KULTURKONTOR

Håsteins gate 3
Tlf. 55 56 96 00

Idrett

ETAT FOR IDRETT

Tlf. 55 56 24 80
Telefontid kl. 07:45-15:30
E idrettsservice@bergen.kommune.no

FYSAK ALLAKTIVITETSHUS

Tlf. 53 03 96 90
W fysakbergen.no

Helse og omsorg

NÅR LIV OG HELSE STÅR I FARE

Ring 113

BERGEN LEGEVAKT

Bergen helsehus, Solheimsgaten 9
Døgnåpent – akutte henvendelser
Tlf. 116 117 / Tlf. 55 56 87 00 (administrasjonen)

LEGEVAKTSTASJONEN I FANA

Kommunehuset på Nesttun
Wollert Konows Plass 2
Åpningstider: Mandag-fredag kl. 16.00-22.00
Lørdag, søndag, helligdager kl.12.00-18.00

LEGEVAKTSTASJONEN I LODDEFJORD

Vannkanten, Lyderhornsveien 353
Tlf. 55 51 33 70
Åpningstider: Mandag-fredag kl. 16.00-22.00
Lørdag, søndag, helligdager kl.12.00-18.00

LEGEVAKTSTASJONEN I ÅSANE

Åsane senter 38 /Tlf. 55 56 70 00
Åpningstider for alle er
mandag–fredag kl. 16.00–22.00,
lørdag, søndag, helligdager kl. 12.00–18.00.

KRISESENTER FOR BERGEN

OG OMEGN
Døgnbemannet tilbud for voldsutsatte kvinner, menn og barn.
Tlf. 55 31 50 50

HJELP TIL MENNESKER I LIVSKRISER

Har du det vondt eller sliter du med selv-mordstanker? Kjenner du noen som har det vanskelig? Ikke vær redd for å søke hjelp. Ved akutt fare for liv og helse, ring 113.
Kirkens SOS: 22 40 00 40
Mental helse: 116 123
Livskrisehjelpen: 55 56 87 54

RÅDGIVNINGSKONTOR FOR HØRSELSHEMMEDE OG DØVBLINDE

Telefontid kl. 07.45-15.30
Åpent uten avtale man/tirs/tors kl. 10-14.
E hjelpemiddelhuset@bergen.kommune.no

KOMMUNAL HJELPEMIDDELSERVICE

Korttidsutleie av hjelpemidler.
Kokstaddalen 43, 5257 Kokstad
Tlf. 53 03 48 80
E brukerservice.hjelpemiddelhuset@bergen.kommune.no

KREFTKOORDINATOR

Gir råd til kreftrammede og deres pårørende.
Telefontid kl.08.30-15.00
Tlf. 55 56 53 89 / 408 03 883
E kreftkoordinator@bergen.kommune.no

Veterinærvakt

SMÅDYRVAKT

Tlf. 820 90 060.

HEST- OG PRODUKSJONS-DYRVAKT

Bergen sør, tlf. 480 72 422
Bergen nord, tlf. 409 12 088
Tilgjengelig hele døgnet unntatt hverdager kl. 08.00-16.00.

Sosialtjenesten

NAV BERGENHUS

Valkendorfgaten 6, 5012 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV BERGEN SØR

Østre Nesttunvegen 8,
Postboks 3, 5852 Nesttun
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

avd. Ytrebygda

Aurdalslia 10
Postboks 104, Sandsli, 5862 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV BERGEN VEST

Vestkanten, 5. et. Loddefjordveien 2
Postboks 123, 5881 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1

avd. Fyllingsdalen

Spelhaugen 18, 5147 Fyllingsdalen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV BERGEN NORD

Åsane Senter 19
Postboks 14, 5826 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

avd. Arna

Øyrane Torg, Ådnavegen 63
Postboks 193, Indre Arna, 5888 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV ÅRSTAD

Solheimsgaten 13
Postboks 7715, 5020 Bergen
Tlf. 55 55 33 33, tastevalg 1.

NAV KONTAKTSENTER PENSJON

Tlf. 55 55 33 34

Barnevernet

Barneverntjenesten har kontorer i fire byområder. Kontaktinfo på **W** bergen.kommune.no

Nasjonal alarmtelefon for barn og unge:
Tlf. 116 111

BARNEVERNVAKTEN

Hverdager kl. 08.00–02.00 / Helg kl. 17.00–02.00
Tlf. 55 36 11 80
Evt. via politi 02800

BARNE- OG FAMILIEHJELPEN

Ungdom og familier som trenger råd og veiledning, kan henvende seg direkte, uten henvisning, for å få hjelp.
Telefontid: 11.30-12.30
Arna/Åsane: tlf. 408 07 301
Bergenhus/Årstad: tlf. 408 08 914
Fana/Ytrebygda: tlf. 408 08 939/
55 56 12 83
Fyllingsdalen/Laksevåg: tlf. 408 08 937